

Sygn. akt OS 7/2017

POSTANOWIENIE

Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie
z dnia (...) r.

w składzie:

Przewodniczący: r.pr. Artur Warych

Sędziowie r.pr. Jarosław Edeński - sprawozdawca

r.pr. Tomasz Marzec

po rozpoznaniu na posiedzeniu jawnym w dniu (...) r. sprawy ze skargi (...) na postępowanie radcy prawnego (...) na skutek odwołania wniesionego w dniu (...) r. od postanowienia Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie z dnia (...) r. sygn. akt RD-(...) o umorzeniu dochodzenia

postanawia:

na podstawie art. 437 § 1 w zw. z art. 438 pkt 3 i art. 297§ 1 pkt 4 i pkt 5 Kodeksu postępowania karnego oraz w zw. z art. 74¹ ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (Dz. U. z 2016 r. poz. 233 z późn. zm.) uchylić w całości zaskarżone postanowienie Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie o umorzeniu dochodzenia z dnia (...) r. sygn. akt RD(...) i przekazać sprawę do ponownego rozpoznania.

Przewodniczący:

Członkowie:

Artur Warych

Jarosław Edeński

Tomasz Marzec

UZASADNIENIE

W dniu (...) r. do OIRP w Lublinie wpłynęła skarga Pana (...) (dalej także: Skarżący) na postępowanie radcy prawnego Pana (...). Pan (...) zarzucił (...) w skardze i następnych pismach dotyczących rozpatrywanej sprawy oraz poparł przedstawione zarzuty w zeznaniach złożonych w trakcie postępowania prowadzonego przez Rzecznika Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie (dalej: Rzecznik Dyscyplinarny) zachowania niezgodne z etyką radcy prawnego. Wśród popełnionych przewinień, wymienił między innymi:

- niezachowanie należytej staranności w prowadzonych sprawach polegające na prowadzeniu spraw bez przygotowania oraz lekceważeniu Skarżącego poprzez

odmawianie spotkań, spóźnianie się, rozłączanie rozmów telefonicznych, brak dyspozycyjności w stopniu oczekiwanym przez Skarżącego,

- odmowę zwrotu dokumentów prowadzonych spraw,
- odmowę udziału w negocjacjach,
- nakłanianie do zawarcia niekorzystnej ugody,
- stosowanie gróźb wszczęcia postępowania egzekucyjnego,
- naruszenie tajemnicy zawodowej poprzez wykorzystanie dokumentów, w których posiadanie wszedł podczas świadczenia pomocy prawnej na rzecz Skarżącego, niewydanie tych dokumentów po zakończeniu współpracy ze Skarżącym, próby wyłudzenia nienależnego wynagrodzenia z tytułu świadczenia na rzecz Skarżącego pomocy prawnej oraz wadliwego prowadzenia spraw w imieniu Skarżącego.

W dniu (...) r. do Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie wpłynęło stanowisko radcy prawnego (...), w którym zaprzeczył postawionym w skardze zarzutom, uznał je za bezpodstawne i niesłuszne a także niesprawiedliwe. Zdaniem radcy prawnego zarzuty nie zostały w żaden sposób udowodnione, a budowany związek przyczynowo skutkowy jest nieracjonalny. W uzasadnieniu zajętogo stanowiska radca prawny szczegółowo i obszernie ustosunkował się do przedstawionych zarzutów.

W dniu (...) r. dochodzenie zostało umorzone Postanowieniem Rzecznika Dyscyplinarnego (dalej: Postanowienie). Zdaniem Rzecznika Dyscyplinarnego w zachowaniach radcy prawnego (...) brak jest znamion przewinienia dyscyplinarnego, a treść skargi jest efektem konfliktu pomiędzy Skarżącym (...), a radcą prawnym.

Z ustalonego przez Rzecznika Dyscyplinarnego stanu faktycznego wynika, że konflikt jest skutkiem nieporozumień związanych z zakończeniem łączącej wcześniej strony współpracy, w ramach której radca prawny (...) świadczył na rzecz (...) stałą obsługę prawną. Początkowo współpraca pomiędzy stronami układała się dobrze. Na pewnym etapie doszło do zmiany zasad ustalania wynagrodzenia w wyniku czego doszło do utraty zaufania przez Skarżącego do radcy prawnego. Doprowadziło to do wypowiedzenia pełnomocnictwa do prowadzenia spraw sądowych i zakończenia współpracy w ramach stałej obsługi prawnej. Jednocześnie strony podjęły negocjacje co do sposobu rozliczenia się z tytułu prowadzonych przez radcę prawnego (...) spraw i zawarcia w tym zakresie ugody. W wyniku tych negocjacji Skarżący wypłacił radcy prawnemu wynagrodzenie. Radca prawny (...) dochodził jednak w postępowaniach sądowych dalszej części należnego mu – jego zdaniem – wynagrodzenia, kierując przeciwko Skarżącemu pozwy z roszczeniami o zapłatę.

W ocenie Rzecznika Dyscyplinarnego, zarzuty kierowane przez Skarżącego pod adresem radcy prawnego (...) są elementem sporu zaistniałego na gruncie nieustalenia i akceptowanego przez obie strony sposobu rozliczenia się po zakończeniu współpracy. W tym kontekście konflikt ten ma charakter sporu cywilnego o zapłatę, które inicjuje radca prawny przeciwko (...). Rzecznik Dyscyplinarny zwrócił uwagę, że o zasadności roszczeń radcy prawnego wobec (...) przesądzą orzeczenia zapadające w postępowaniach cywilnych inicjowanych przez radcę prawnego.

Rzecznik Dyscyplinarny ustalił również, że Skarżący złożył do prokuratury zawiadomienie o uzasadnionym podejrzeniu popełnienia przestępstwa na jego szkodę przez radcę prawnego (...). W uzasadnieniu tego zawiadomienia powołał się na próby wyłudzenia przez radcę prawnego nienależnego mu wynagrodzenia, naruszenie tajemnicy zawodowej czy też nieprawidłowości w zakresie wystawiania faktur z tytułu świadczenia pomocy prawnej. Rzecznik Dyscyplinarny, pismem z dnia (...)r. wystąpił do Prokuratury Rejonowej (...) z prośbą o udzielenie informacji, czy wobec radcy prawnego (...) zostało wszczęte postępowanie karne z zawiadomienia (...). W odpowiedzi poinformowano, że postępowanie karne zainicjowane zawiadomieniem (...) jest w toku i znajduje się w fazie in rem (pismo z dnia (...)r.). Ostatecznie jednak postępowanie karne w sprawie usiłowania doprowadzenia do niekorzystnego rozporządzenia mieniem przez wprowadzenie w błąd Sądu Rejonowego (...) co do przedłożonych nierzetelnych faktur dotyczących należnego zobowiązania, które to mają istotne znaczenie do wydania przez Sąd wyroku nakazującego zapłatę na szkodę (...), zostało umorzone na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. wobec braku znamion czynu zabronionego (sygn. akt 1 Dsl(...)). Zdaniem Rzecznika Dyscyplinarnego powyższe potwierdza, że zachowanie radcy prawnego polegające na dochodzeniu od (...) wynagrodzenia jest zgodne z prawem, nie nosi znamion czynu zabronionego, a tym samym nie może być także traktowane w kategoriach przewinienia dyscyplinarnego. Rzecznik Dyscyplinarny uważa również, że nie jest zasadny zarzut wykorzystywania przez radcę prawnego tajemnicy zawodowej przedsiębiorstwa Skarżącego poprzez fakt posługiwania się dokumentami, które radca prawny posiadał w związku ze świadczeniem pomocy prawnej na rzecz Skarżącego. Według Rzecznika Dyscyplinarnego radca prawny, pozostając w sporze ze swoim byłym klientem, może - na potrzeby postępowania sądowego - wykorzystywać dokumenty, związane ze świadczoną na rzecz tego klienta pomocą prawną, w zakresie niezbędnym dla dochodzenia swoich roszczeń. Dodatkowo Rzecznik Dyscyplinarny zwrócił uwagę, że organy dyscyplinarne nie mogą dokonywać merytorycznej oceny pracy zawodowej radcy prawnego, sposobu prowadzenia

przez niego sprawy, przyjętej przez niego strategii procesowej, zasadności powoływanej argumentacji prawnej i przedstawianych dowodów, itd.

W dniu (...) r. do Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie (dalej: Sąd Dyscyplinarny) wpłynęło Odwołanie od powyższego Postanowienia, w którym Pełnomocnik Skarżącego wniósł o jego uchylenie w całości i przekazanie sprawy Rzecznikowi Dyscyplinarnemu celem kontynuowania dochodzenia.

W odwołaniu zostały podniesione następujące zarzuty:

- przedwczesne podjęcie decyzji, co do sposobu zakończenia postępowania bez przeprowadzenia dowodów koniecznych dla poczynienia kompletnych i miarodajnych ustaleń faktycznych, w szczególności bez dołączenia i analizy akt postępowania karnego 1 Ds. (...) zakończonych nieprawomocnym postanowieniem o umorzeniu, a także bez dołączenia i szczegółowej analizy akt spraw cywilnych, jakie toczą się pomiędzy pokrzywdzonym, a radcą prawnym (...) w kontekście zarzutów sformułowanych w skardze przez pokrzywdzonego;
- błąd w ustaleniach faktycznych sprowadzający się do przyjęcia, że zachowanie radcy prawnego (...) nie nosi cech przewinienia dyscyplinarnego w sytuacji, gdy prawidłowa ocena materiału dowodowego zgromadzonego i możliwego do zgromadzenia w realiach rozpoznawanej sprawy prowadzi do wniosku przeciwnego, a mianowicie o naruszeniu m.in. art. 11, 15, 16 i 17 Kodeksu etyki;
- art. 94 § 1 kpk. w zw. z art. 74¹ ustawy poprzez sporządzenie uzasadnienia postanowienia niespełniającego wymogów ustawowych rozumianych, jako pełne i wyczerpujące przedstawienie podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia oraz wskazanie, na których dowodach zostało oparte, a które iż jakich przyczyn nie zostały uznane za miarodajne dla rozstrzygnięcia.

W uzasadnieniu Skarżący przedstawił argumentację dlaczego nie zgadza się z treścią postanowienia. Zgodnie z nią samo stwierdzenie, że skarga i zarzuty w niej zawarte są wynikiem długoletniego sporu pomiędzy stronami, jaki powstał w (...) r. na tle konfliktu, co do sposobu rozliczenia po zakończonej współpracy nie mogą przesądzać o niezasadności wszystkich zarzutów podniesionych w skardze. Ponadto Skarżący podtrzymuje zarzuty odnośnie naruszenia tajemnicy zawodowej przez radcę prawnego i nie zgadza się z twierdzeniem Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP w Lublinie, że radca prawny, pozostając w sporze ze swoim byłym klientem, może - na potrzeby postępowania sądowego - wykorzystywać dokumenty, związane ze świadczoną na rzecz tego klienta pomocą prawną,

w zakresie niezbędnym dla dochodzenia swoich roszczeń. Skarżący zarzuca też radcy prawnemu, że inicjowanie wielu postępowań wynikających z tej samej umowy ramowej nosi cechy osobistego rewanżu i nie ma na celu jedynie ochrony swoich praw. Zdaniem Skarżącego równie istotnym celem takiego kierowania postępowaniami było dokuczenie pokrzywdzonemu, który musi angażować swój czas i środki do obrony w postępowaniach inicjowanych sukcesywnie przez radcę prawnego (...).

W ocenie Skarżącego nie można zaakceptować oceny przedstawionej przez Rzecznika Dyscyplinarnego, iż fakt nieprawomocnego umorzenia postępowania karnego przesądza o braku znamion deliktu dyscyplinarnego w rozpoznawanej sprawie. Przywołując argument, że postępowanie dyscyplinarne jest niezależne od postępowania karnego. Dodatkowo Skarżący podkreślił, że postanowienie o umorzeniu jest nieprawomocne.

Zdaniem Skarżącego uzasadnienie zaskarżonego postanowienia nie spełnia ustawowych wymogów rozumianych, jako pełne i wyczerpujące przedstawienie podstawy faktycznej i prawnej rozstrzygnięcia oraz wskazanie, na których dowodach zostało oparte, a które i z jakich przyczyn nie zostały uznane za miarodajne dla rozstrzygnięcia. Według Skarżącego uzasadnienie zaskarżonego postanowienia nie zawiera w ogóle oceny dowodów, a także w żaden sposób nie odnosi się do szeregu zarzutów sformułowanych w skardze przez pokrzywdzonego. Braki uzasadnienia uniemożliwiają skarżącemu odniesienia się do zasadności umorzenia dochodzenia w tym zakresie, a Sądowi kontrolę instancyjną zaskarżonego postanowienia.

Po rozpatrzeniu odwołania Okręgowy Sąd Dyscyplinarny przy Okręgowej Izbie Radców Prawnych w Lublinie zważył, co następuje:

Po analizie zgromadzonych w sprawie dokumentów Okręgowy Sąd Dyscyplinarny Okręgowej Izby Radców Prawnych w Lublinie uznał, że odwołanie złożone przez Pana (...) zasługuje na uwzględnienie.

W odwołaniu od Postanowienia Skarżący zarzuca błąd w ustaleniach faktycznych polegający na przyjęciu, że zachowanie radcy prawnego (...) nie nosi cech przewinienia dyscyplinarnego. Zdaniem Skarżącego doszło do naruszenia przepisów art. 11, 15, 16 i 17 Kodeksu Etyki Radcy Prawnego (Uchwała Nr 3/2014 Nadzwyczajnego Krajowego Zjazdu Radców Prawnych z dnia 22 listopada 2017 r. w sprawie Kodeksu Etyki Radcy Prawnego, dalej: Kodeks Etyki) W ocenie Sądu Dyscyplinarnego radca prawny nie dopuścił się czynów, które stałyby w sprzeczności z dyspozycją art. 11 Kodeksu Etyki. Działań podejmowanych przez radcę prawnego w trakcie sporu z byłym klientem nie można zakwalifikować jako działania, które nacechowane były brakiem dbałości o godność zawodu radcy prawnego w

działalności publicznej lub w życiu prywatnym, czy też uznać za takie, które mogłyby go zdyskredytować w opinii publicznej lub podważyć zaufanie do zawodu radcy prawnego.

Skarżący podnosi również zarzut naruszenia przepisów Kodeksu Etyki dotyczących tajemnicy zawodowej polegające na wykorzystywaniu dokumentów uzyskanych przez radcę prawnego podczas świadczenia obsługi prawnej Skarżącego w postępowaniach zmierzających do dochodzenia zapłaty należności za wykonane usługi. Zdaniem Sądu Dyscyplinarnego również te przepisy nie zostały przez radcę prawnego naruszone. Sąd Dyscyplinarny podziela stanowisko Rzecznika Dyscyplinarnego w tym zakresie. Zgodnie z komentarzem Pawła Skurzyńskiego zamieszczonym w publikacji „Kodeks etyki radcy prawnego komentarz” wydanej nakładem Wydawnictwa Praktyka Prawnicza, Warszawa 2016: „...Tajemnica zawodowa nie może być obowiązkiem uniemożliwiającym dochodzenie radcy prawnemu swoich praw. Natomiast ewentualne podnoszenie przez przeciwnika procesowego zarzutu, że twierdzenia radcy prawnego dotyczą informacji objętych tajemnicą zawodową, powinny być uznane za sprzeczne z art. 3 k.p.c. Zgodnie z tym przepisem strony i uczestnicy postępowania obowiązani są dokonywać czynności procesowych zgodnie z dobrymi obyczajami, dawać wyjaśnienia co do okoliczności sprawy zgodnie z prawdą i bez zatajania czegokolwiek oraz przedstawiać dowody... Ponadto zakres wykorzystanych przez radcę prawnego informacji powinien być ograniczony rzeczową potrzebą do niezbędnego minimum...”. Radca prawny prowadząc spór prawny z klientem, byłym klientem bądź inną osobą – w związku ze świadczoną pomocą prawną w przypadku, gdy treść sporządzanych przez radcę prawnego dokumentów (pism, opinii, porad itd.) może mieć znaczenie dla wyniku tego postępowania, może posługiwać się nimi w niezbędnym zakresie służącym do ochrony jego praw. Skarżący nie wskazał w postępowaniu prowadzonym przez Rzecznika Dyscyplinarnego ani w odwołaniu, żadnych konkretnych przypadków, w których radca prawny przekroczyłby niezbędne minimum, o którym mowa w przytoczonym wyżej komentarzu, w celu dochodzenia swoich praw. W takim stanie rzeczy Sąd Dyscyplinarny nie może się odnieść do zbyt ogólnikowo sformułowanych przez Skarżącego zarzutów naruszenia przepisów o tajemnicy zawodowej.

Sąd Dyscyplinarny nie podziela również zarzutu zawartego w odwołaniu dotyczącego sporządzenia uzasadnienia do zaskarżonego postanowienia w sposób niezgodny z ustawowymi wymogami. Zdaniem Sądu Dyscyplinarnego Rzecznik Dyscyplinarny odniósł się do wszystkich zarzutów podnoszonych przez Skarżącego w zakresie postępowania dyscyplinarnego. Wzajemne roszczenia stron dotyczące rozliczeń między nimi w związku

z zakończoną współpracą, będące przedmiotem postępowań przed sądami cywilnymi pozostają poza właściwością organów dyscyplinarnych.

Z akt sprawy wynika, że w trakcie trwającego pomiędzy stronami sporu dotyczącego rozliczeń wynikających z zakończenia współpracy Pan (...) złożył do prokuratury zawiadomienie o podejrzeniu popełnienia przestępstwa na jego szkodę przez radcę prawnego Pana (...). Zawiadomienie dotyczyło dopuszczenia się przez radcę prawnego czynów polegających na próbie wyłudzenia nienależnego wynagrodzenia, naruszeniu tajemnicy zawodowej oraz nieprawidłowości przy wystawianiu faktur. Rzecznik Dyscyplinarny wystąpił do Prokuratury Rejonowej (...) z prośbą o udzielenie informacji czy zostało w tej sprawie wszczęte postępowanie karne. Z uzyskanych informacji wynikało, że postępowanie zostało umorzone na podstawie art. 17 § 1 pkt 2 k.p.k. – wobec braku znamion czynu zabronionego. W uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia o umorzeniu dochodzenia Rzecznik Dyscyplinarny stwierdził, że okoliczność ta potwierdza dodatkowo, że zachowanie radcy prawnego polegające na dochodzeniu od (...) wynagrodzenia jest zgodne z prawem, nie nosi znamion czynu zabronionego, a tym samym nie może być także traktowane w kategoriach przewinienia dyscyplinarnego. Organy ścigania nie stwierdziły w opisanym w zawiadomieniu o podejrzeniu popełnienia przestępstwa żadnych znamion czynu zabronionego, popełnionego przez radcę prawnego (...).

W odwołaniu od Postanowienia o umorzeniu dochodzenia Skarżący podniósł między innymi zarzut przedwczesnego podjęcia decyzji, co do sposobu zakończenia postępowania bez przeprowadzenia dowodów koniecznych dla poczynienia kompletnych i miarodajnych ustaleń faktycznych, w szczególności bez dołączenia i analizy akt postępowania karnego 1 Ds. (...) zakończonego nieprawomocnym postanowieniem o umorzeniu. W ocenie Skarżącego nie można zaakceptować oceny przedstawionej przez Rzecznika Dyscyplinarnego, iż fakt nieprawomocnego umorzenia postępowania karnego przesądza o braku znamion deliktu dyscyplinarnego w rozpoznawanej sprawie. Pokrzywdzony stoi na stanowisku, że postępowanie dyscyplinarne jest niezależne od postępowania karnego, czemu dał wyraz w pismach składanych w toku postępowania. Zasadność argumentacji skarżącego w tym zakresie potwierdza art. 67 i art. 671 ustawy o radcach prawnych. Z normy tej wynika, że postępowanie dyscyplinarne jest niezależne od postępowania karnego dotyczącego tego samego czynu. Zatem rozstrzygnięcie postępowania karnego (nawet prawomocne) nie może przekładać się automatycznie na rozstrzygnięcie organu dyscyplinarnego i nie zwalnia Rzecznika od przeprowadzenia postępowania w całości, przeprowadzenia wszystkich niezbędnych dowodów (z urzędu lub na wniosek) i poczynienia własnych ustaleń faktycznych.

Mając jednak na uwadze potrzebę wszechstronnego i kompletnego wyjaśnienia okoliczności sprawy Sąd Dyscyplinarny przychyła się do stanowiska zawartego w odwołaniu, popartego przez Pełnomocnika Pana (...) w trakcie rozprawy co do potrzeby uzupełnienia materiału dowodowego o prawomocne rozstrzygnięcie postępowania karnego, a w szczególności jego uzasadnienie. Rzecznik Dyscyplinarny powinien zatem dokonać analizy materiału dowodowego zgromadzonego w trakcie postępowania karnego w oparciu o materiał dowody uzupełniony o prawomocne rozstrzygnięcie w sprawie karnej, o której mowa powyżej.

W tym stanie rzeczy Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP w Lublinie orzekł jak w sentencji postanowienia.

Pouczenie:

Postanowienie niniejsze jest ostateczne w toku instancji i nie przysługuje na nie środek odwoławczy - art. 426 § 1 k.p.k. w związku z 74¹ pkt 1 Ustawy z dnia 6 lipca 1982 r. o radcach prawnych (t.j. Dz. U. z 2017 r. poz. 1870).

Przewodniczący

Artur Warych

Sędziowie

Jarosław Edeński

Tomasz Marzec